

Het verhaal van het Rijksmuseum

Maar hoe zit het nu echt?

Begin januari zond de NPS een tv-documentaire uit over de renovatie van het Rijksmuseum. De verbouwing had in 2008 klaar moeten zijn, maar op dit moment weet men nog niet of 2012 gehaald zal worden. Als je de pers mocht geloven was het een onthullend en onthutsend verhaal over de oorzaken van de vertraging. Maar klopt dat wel?

NRC-Handelsblad wist te melden dat de “vertraging voor een groot deel te wijten is aan de mondige burgers van Amsterdam, die een bittere strijd uitvochten over hun fietspad.” Maar ook aan een “onvoorstelbaar staaltje polderdemocratie” met een hoofdrol voor “dwarsliggende stadsdeelraden en ordners vol vergunningsaanvragen”. Ook de maakster van de documentaire stak in een interview in *Het Parool* haar kijk op de zaak niet onder stoelen of banken: “Ze hadden die hele tunnel voor fietsers moeten dichtgooien en er een mooie fietsroute omheen moeten aanleggen. Wat een kleinburgerlijkheid allemaal...”.

Onthutsende geschiedvervalsing

Voor wie de gebeurtenissen rond het Rijksmuseum van nabij hebben meegemaakt is de documentaire inderdaad onthutsend. Onthutsend omdat er niets in onthuld wordt, maar integendeel de werkelijkheid op een schaamteloze manier wordt verhuld en verdoezeld. Onthutsend is ook dat minister Plasterk, nu verantwoordelijk voor wat daar gebeurt, zich na het zien van de documentaire hardop afvroeg: “Had nou niemand zijn poot stijf kunnen houden bij de discussie over dat fietstunneltje?” Dat is onthutsend omdat hij zich kennelijk zo makkelijk heeft kunnen laten betoveren door dit stukje geschiedvervalsing. Maar het is minstens zo onthutsend omdat minister Plasterk zonder terughoudendheid meent het lokale bestuur van Amsterdam te moeten afvallen.

Hoe is dat mogelijk?

In de documentaire is een belangrijke verhaallijn die van de tegenwerking die de architecten Cruz en Ortiz ondervonden hebben bij het verwezenlijken van hun ontwerp. Volgens dat ontwerp zou in de onderdoorgang van het Rijksmuseum een verdiepte ingang komen. Dat onderdeel is tegengehouden door het bestuur van

stadsdeel Oud-Zuid. Niet uit ‘kleinburgerlijke’ bemoeizucht, maar na een grondig onderzoek naar de gevolgen van een dergelijk ontwerp. Het was dan ook een weloverwogen unanieme beslissing van het volledige stadsdeelbestuur.

Cruz en Ortiz geven in de documentaire de schuld aan doorgeschoten democratie. Met geen woord wordt gerept over de ernstige problemen van het gewraakte ontwerp en de onmacht of onwil van de verbouwers om die onder ogen te zien of op te lossen (zie voor details onze webiste: onderdoorgang.wocvondelpark.nl).

En daarmee wordt de grootste misser van de documentaire duidelijk: het ware verhaal blijft in feite verborgen onder de ‘oorlogspropaganda’ van het Rijksmuseum.

De leugen van De Leeuw

Het ware verhaal, dat door de documentaire zorgvuldig verzwegen wordt, is dat de directeur van het Rijksmuseum, Ronald de Leeuw, een ontwerp heeft laten kiezen waarvan al meteen vaststond dat daardoor de onderdoorgang als openbare ruimte verloren zou gaan. De Rijksbouwmeester van dat moment, Jo Coenen, zei dat met zoveel woorden in het juryrapport. Toch rechtvaardigde De Leeuw (zelf jurylid) nu juist de keuze voor dit ontwerp met de enige kwaliteit die het niet had, nl. dat de openbare ruimte van de onderdoorgang openbaar en intact zou blijven. Zou hij niet opgelet of het niet begrepen hebben of heeft hij gedacht met deze leugen een meesterzet te doen?

In ieder geval heeft Ronald de Leeuw, net als z'n voorgangers die ook allemaal de onderdoorgang begeerd hebben, de opletendheid van de Amsterdammers onderschat. Een ernstige fout, temeer daar hij die nooit heeft willen erkennen. De volgende blunders waren hierop een logisch vervolg. De architecten geloofden wat De Leeuw zei, namelijk dat hun ontwerp de openbaarheid van de onderdoorgang niet

aantastte, en kunnen nog steeds het verzet van stadsdeelbestuur en bevolking tegen hun plannen niet begrijpen. Het is misschien ook wel veel gevraagd om in te zien dat je zo door je opdrachtgever misleid kunt worden. Het lijkt er nu op dat zelfs Ronald Plasterk slachtoffer is van de misleiding van De Leeuw, een leugen die door deze documentaire tot officiële geschiedenis dreigt te worden verheven. En dat is diep treurig.

Het treurigste

Het treurigste is misschien nog wel dat wat een beetje in de buurt kwam van echte democratie, namelijk de besluitvorming over de verbouwingsplannen van het Rijksmuseum die volstrekt via de geldende, democratisch gekozen spelregels is verlopen, in de documentaire wordt weggezet als doorgeschoten democratie. Nu is zo'n oordeel niet onverwacht uit de mond van dwarsgezeten regenten en hun vazallen die de kolommen van NRC-Handelsblad, Volkskrant en Het Parool mogen vullen. Die voelen zich immers altijd eigenlijk boven de wet verheven en hebben in feite een broertje dood aan wat het ‘kleinburgerlijke’ volk wil.

Maar hoopgevend is dat de bestuurders uit Amsterdam, en vooral die uit stadsdeel Oud-Zuid, zich niet door de regenten hebben laten intimideren. Zij verdienen alle lof in plaats van de hoon waarmee ze door deze schandelijke propagandafilm worden overladen.

Johan Kerstens